

ПАМЕТНА ЗАПИСКА
от
ГОДИШНАТА СРЕЩА НА НАЦИОНАЛНАТА СЪДЕБНА МРЕЖА ПО
ГРАЖДАНСКИ И ТЪРГОВСКИ ДЕЛА В РЕПУБЛИКА БЪЛГАРИЯ ЗА 2019 г. И
2020 г., ПРОВЕДЕНА НА 16.07.2021 г.

На 16.07.2021 г., петък, от 14:00 ч., в онлайн формат, се проведе Годишната среща на **Национална съдебна мрежа по граждански и търговски дела в Република България (НСМГТД)**.

В срещата участваха следните членове на Мрежата:

1. *Рената Мишионова-Халъова – национално лице за контакт – граждански дела съдия в Окръжен съд – Враца;*
2. *Валентина Бошнякова – Събинска – национално лице за контакт – търговски дела – съдия в Окръжен съд;*
3. *Галя Вълкова – съдия в Софийски районен съд, командирована в Софийски градски съд;*
4. *Валерия Братоева – Дамгова - съдия в Софийски градски съд*
5. *Величка Борилова – съдия в Окръжен съд – Благоевград;*
6. *Борис Динев – съдия в Софийски районен съд;*
7. *Диян Атанасов – съдия в Районен съд – Габрово;*
8. *Весела Гълъбова – Илиева съдия в Районен съд – Варна;*
9. *Отсъства само съдия Мария Райкинска от САСъд.*

На срещата като гости присъстваха:

1. *Биляна Белякова – представител на Министерство на правосъдието в Постоянното представителство на Република България към ЕС;*
2. *Красимир Войнов – държавен експерт, Министерство на правосъдието*
3. *Мариета Неделчева – национално лице за контакт за НСММСНД съдия в Специализирания наказателен съд;*
4. *Илияна Балтова – съдия в Апелативен съд – Бургас;*
5. *Милен Славов – съдия в Апелативен съд – Варна;*
6. *Аделина Кандова – главен експерт в дирекция „Международна дейност и протокол“ на ВСС.*

Срещата протече при следния дневен ред:

1. *Откриване на срещата.*
2. *Годишен отчет за работата на НСМГТД от избирането на новите ѝ членове през м. май 2019 г. до края на 2020 г., изготвен въз основа на годишните доклади на членовете на мрежата.*

3. *Отчет за дейността на членовете на мрежата по актуализацията на темите от ел. портал и разпределение между членовете на мрежата актуализирането и поддържането на новите теми на ел. портал.*
4. *Отчет за дейността на членовете на НСМГТД по събиране и предоставяне на постановените от съдилищата в Република България съдебни актове/ по Апелативни райони/ по граждански и търговски дела, в които е приложено правото на ЕС.*
5. *Информация за публикуването на селектирани актове на българските съдилища в ел. портал в раздел "JURE".*
6. *Взаимодействие и сътрудничество с ВСС.*
7. *Планиране на обучения за членовете на мрежата и сътрудничество с НИП.*
8. *Взаимодействие и сътрудничество с Министерство на правосъдието.*
9. *Популяризиране на функциите и целите на мрежата, както и на нейните членове чрез организиране на срещи и форуми, публикуване на информация в интернет пространството.*
10. *Закриване на срещата.*

Годишната среща беше открита от съдия Рената Халъова, която представи присъстващите на срещата членове и гости. След това думата беше дадена на съдия Бошнякова, която също поздрави присъстващите и посочи, че целта на настоящата среща е да се обобщи работата, извършена от членовете на Мрежата за периода 2019 -2020 г., както и да се поставят за обсъждане въпроси от взаимен интерес. Тя изтъкна, че една от основните цели на Мрежата е да се предостави възможност на съдиите от цялата страна да научат за дейността ѝ, и да ползват съдействие от страна на членовете. Съдия Бошнякова добави, че макар и много от съдиите да се обръщат към членовете за взаимопомощ, има и много, които все още нямат представа за дейността на Мрежата. Поради тази причина е била отправена и поканена до съдии от Апелативните съдилища, като се разчита и на тяхното съдействие за популяризиране на дейността на НСМГТД.

Думата бе дадена на съдия Халъова, която представи отчета за дейността на Мрежата за 2019 и 2020 г. едновременно, тъй като поради обявяването на извънредното положение в страната на 13 март 2020 г., в рамките на предишната година, планираната Годишна среща на Мрежата за 13.03.2020 г. не е била проведена. Тя припомни, че по време на първата среща, след конституирането на Мрежата в настоящия ѝ състав на 12.05.2019 г., са били набелязани основните цели и насоки в дейността ѝ. В съответствие с изготвен годишен план са били избрани отговорници за петте апелативни района на страната и е било направено разпределение между членовете за актуализиране и поддържане на темите на Европейската съдебна мрежа (ЕСМ) относно националното право на България в електронния съдебен портал на страницата на Европейската комисия (ЕК).

Всички членове на НСМГТД като отговорници по Апелативни райони са отговаряли на отправени запитвания от България и от чужбина по ел. път по конкретни преписки и дела за връчване документи, събиране на доказателства и др.. Двете

контактни точки също са били сезирани с имейли от съдии от други държави-членки на ЕС в търсене на българското приложимо право по техни дела с трансграничен елемент : българския Семейен кодекс, ЗЗД ,ГПК и други закони, на които своевременно са отговаряли. Запитванията от чужбина по отношение прилагането на различни регламенти и конкретни преписки, са препращани за справка към съответния съд. Съдия Халъова посочи, че съществуват трудности при проверка на искания от други ДЧ, поради факта, че не всички съдии от НСМГТД работят в района, за които отговарят.

В тази връзка бе отправена препоръка към Висшия съдебен съвет: Да се увеличи броя на членовете на Мрежата, ако е възможно и има кандидати, да се включат повече представители от различни съдилища и да има добро взаимодействие помежду им.

Друга основна задача на Мрежата е събирането на справки с актовете по апелативни райони. В Правилата на Мрежата е разписано изготвянето на тримесечни справки за постановените от съдилищата в съответния апелативен район съдебни актове по граждански и търговски дела, в които е приложено правото на ЕС, с оглед поддържане на необходимата база данни. Членовете на мрежата са събирали на 3 месеца информация от съответните апелативни райони, за които отговарят, като съответните актове са препращани по електронна поща на двете лица за контакт. Тук обаче бе отчетена необходимостта от по-голяма активност от страна на членовете на Мрежата и от по-ефективен контрол по изпращането на тези актове, за да могат да се избират интересни казуси, които да бъдат качени и в електронния портал "JURE". Бе посочено, че съдиите от мрежата трябва по-активно да изискват информация за актовете с трансграничен елемент към тях и да ги изпраща в базата данни..

Идеята е тези актове да могат да се качат и на сайта на НИП например, за да може всеки съдия да има достъп до тази информация. Съдия Халъова добави, че тъй като засега нещата са свързани с технически възможности, това остава като задача и занапред. Тя посочи също така, че до конституирането на Мрежата през м. май 2019 г., не е имало нито едно решение в базата данни „JURE“ към електронния европейски портал, където всяка държава публикува съдебни решения на своя език. Към настоящия момент има вече качени седем решения на български език от тези, които съдиите изпращат на всеки три месеца.

След м. май 2019 г. дейността на Мрежата е продължила с участие в присъствените срещи на ЕСМ. Всички членове на Мрежата са участвали в тези срещи, някои и два пъти, като последната годишна присъствена среща е проведена през м. февруари 2020 г. в гр. Брюксел.

Съдия Халъова предостави информация и за организиранияте, съвместно с НИП, обучения, както и за семинарите, свързани със сътрудничеството по гражданскоправни въпроси, в които лицата за контакт са взели участие. В тази връзка, тя спомена, че през м. юни 2020 г. е бил организиран и хибриден семинар (присъствен и онлайн) по Регламент (ЕС) № 1215/2012 на Европейския парламент и на Съвета от 12 декември 2012 г. относно компетентността, признаването и изпълнението на съдебни решения по граждански и търговски дела и във връзка с новия Регламент (ЕС) 2015/848 на

Европейския парламент и на Съвета от 20 май 2015 година относно производството по несъстоятелност.

По отношение на възможността за участие на НСМГТД в международни проекти, финансирани от ЕС бе отбелязано, че през м. юли 2019 г. са стартирали програми на ЕК за съфинансиране на националните съдебни мрежи на държавите-членки на ЕС относно популяризиране на работата им и взаимен обмен на информация.

Към 20.01 2020 г. е било отправено ново предложение до всички НМГТД в ЕС, за което е било съобщено на Годишната среща на ЕСМ в Брюксел, проведена в периода 4-5 февруари 2020 г. ЕК отделя средства за разработване на проекти, като се изисква 10% национално съфинансиране, а останалите средства се предоставят от нея.

От страна на лицата за контакт на НСМГТД е направено допитване по електронен път до членовете на Мрежата относно това дали би било полезно да се кандидатства с проект за популяризиране дейността на НСМГТД в Република България и е било отправено подробно предложение към Съдийската колегия на ВСС чрез КАК от 25.02.2020 г., тъй като съгласно Правилата, СК на ВСС отговаря за участието на Мрежата в международни проекти, а Мрежата няма собствена правосубектност за такова участие. За съжаление пандемията е попречила на тази възможност и отговор на това предложение не е бил получен от ВСС. В случая на годишната среща в Брюксел 2020 г. е била договорена възможност за обмяна на опит с националната мрежа в Хърватия, която не се е осъществила. Бе изразена надежда за в бъдеще да се помисли отново за участие на НСМГТД при т.н. call for proposal на ЕК и съфинансиране от нейна страна дали да се участва.

Съдия Халъова отново подчерта необходимостта от популяризиране на дейността на Мрежата сред съдиите в страната, както и на възможностите за участие в организирани най-вече online семинари по гражданскоправно сътрудничество от НИП.

Повече конкретни факти относно дейността на Мрежата са посочени в годишния отчет за дейността на членовете на Мрежата за 2019 и 2020 г., който ще бъде качен на сайта на ВСС в раздел -НСМГТД

От своя страна, съдия Бошнякова сподели с участниците, че има забавяне на актуализирането на темите, като към момента не са получени актуализации по всички теми и не с всички членове комуникацията е еднакво добра. Отправи апел към колегите си да бъдат по-активни и да обръщат повече внимание на корекциите, които се правят в темите при промяна в законодателството, с оглед избягване на неточности.

Тя посочи, че това е от особено значение, тъй като по този начин се представя дейността на Мрежата. Тя представи и новите теми, както и направеното от нея разпределение, като поясни, че при това разпределение е съобразен броя на темите, по които всеки от членовете има ангажимент да предоставя информация, както и тяхната тематика. Бяха преразпределени и темите на съдия Халъова, тъй като предстои нейното пенсиониране.

Новите теми бяха разпределени, както следва:

- „Режим на имуществени отношения“ и „Имуществени последици от регистрирани партньорства“ – съдия Гълъбова;
- „Правна помощ“ – съдия Райкинска;
- „Трансгранично настаняване на дете, включително в приемно семейство“ – съдия Вълкова;
- „Информация за органите, които издават европейски удостоверения за наследяване“ – съдия Борилова;
- „Въздействие на COVID – 19 върху гражданскоправните въпроси и въпросите свързани с несъстоятелността“ – съдия Динев;

Темите, актуализирани от съдия Халъова бяха разпределени по следния начин:

- „Процедура за заповед за плащане“ – съдия Братоева;
- „Събиране на доказателства“ – съдия Райкинска;
- „Събиране на доказателства чрез видеоконферентна връзка“ – съдия Вълкова.

От страна на съдия Бошнякова бе поставен срок за разработване на новите теми 2 месеца, и бе отправена молба по темите, по които не е предоставена информация, това да стане във възможно най-кратък срок.

Съдия Динев помоли да се изпрати писмено разпределението, както и пояснения, относно формата.

Съдия Галя Вълкова сподели своя опит във връзка с актуализацията на темите. Тя посочи, че е преработвала тема на свой колега и е срещнала затруднения при уеднаквяването на стила. В тази връзка тя попита дали темата следва да бъде само актуализирана или може да има един нов преработен хомогенен текст. Беше отговорено, че може темата да се направи така, че да бъде удобна за четене. Беше определен срок до 16 август, за да може всички теми да бъдат актуализирани до края на м. август.

По отношение на събирането на информация по апелативни райони, съдия Галя Вълкова сподели своя опит от бургаския апелативен район. Тя каза, че е изпратила имейли до окръжните съдилища, но до момента активен е само Окръжен съд-Ямбол. Тя посочи, че вижда ролята си по-скоро като координатор и изпитва затруднения да настоява и да изисква информация от председателите на съдилищата. Призова да се помисли за вариант как това да се случи.

Съдия Балтова каза, че не е наясно с изпратените в тази връзка писма, но изрази готовност да окаже всякакво съдействие. В тази връзка съдия Бошнякова предостави повече информация относно тази дейност и посочи, че събирането на тези актове по граждански и търговски дела, в които е приложено правото на ЕС е било предложено още при предходния състав на мрежата. На всеки 3 месеца всеки съд следва да изпраща тази информация на съответните отговорници по апелативните райони, с оглед изготвянето на база данни по съответните материи, до която всеки съдия да има достъп за справка. След това следва да се направи анализ дали има противоречива

практика. Тези справки се събират от 2015 г. За апелативния район на Бургас няма никаква информация. Тук отново се забелязва известна пасивност.

Съдия Халъова предложи ВСС/съответната ресорна комисия/ да вземе решение, с което да се задължи председателите на съдилищата да се изпращат информация относно всички актове, при които е приложено правото на ЕС на националните лица за контакт. Към момента няма такова решение на комисията от ВСС, но въз основа на писмо от Комисията по комуникации при ВСС всеки съд стриктно на 6 месеца изпраща по ел. път до контактните точки на НСМГТД информация относно постановени съдебни решения само по Брюкселската конвенция от 1968 г. Регламент Брюксел I от 2000 г., Луганската конвенция от 1988 г. и Луганската конвенция от 2007 г. Това показва нуждата от централно писмо от ресорна комисия на ВСС до съдилищата в Република България и за изпращане актове по приложението на всички европейски регламенти при гражданскоправното сътрудничество, а не само за конвенции, част от които са прераснали и в регламенти.

Съдия Братоева сподели, че е изключително трудно, поне в Софийски градски съд (СГС), да се събира тази информация. Тя посочи, че при разпределението на делата в СГС не се указва дали делото има международен елемент, и никой няма да си направи труда да провери. Това е много сериозна работа. Много е трудно по молба на съдия да се възложи тази дейност. В СГС е невъзможно да се направи такава извадка на база индексите, по които се разпределят делата. Тя помоли да се обмисли възможността ВСС да възложи на ръководството на всеки съд да се осигури събирането на тези данни. За да се изпълнява това задължение трябва да бъде възложено като административна тежест на административните ръководители.

Съдия Бошнякова посочи, че дори и ВСС да изпрати писмо, ще се получи една статистика. Докато в случая не става въпрос само за статистика, а за събиране и обобщаване на информацията, което може и да не е изчерпателно.

Съдия Братоева посочи, че тези актове се съдържат и в правно информационните системи, където могат да се намерят по-лесно.

Съдия Неделчева, национално лице за контакт на Националната съдебна мрежа за международно сътрудничество по наказателни дела (НСММСНД) - съдия в Специализирания наказателен съд, също взе отношение. Тя поздрави колегите си за перфектно свършената работа и представи информацията относно това как членовете на НСММСНД са решили проблема. Било е направено предложение за промяна на Правилника за дейността на съдилищата, като са били въведени нови деловодни книги за входящи и изходящи документи по различни теми, като в тях се отразяват тези дела. Това има значение и за атестирането, като се оценява, че съответния съдия познава правото на ЕС и във връзка с международното сътрудничество по наказателни дела. Стремежа на съдиите от НСММСНД е по електронен път да получават тази информация и вече с новата деловодна система да имат достъп до тези решения. Тя посочи, че идеята да се събират тези актове е много добра, тъй като в материята, с която те работят не всички актове се публикуват, а е добре да има такава информация и да се познава практиката, тъй като актовете се прилагат по различен начин.

По отношение на популяризирането на дейността на Мрежата, те са организирали информативни семинари по места, на които са представили дейността си, както и наличната информация от сайта на ЕСМ.

Съдия Халъова вметна, че НИП има мрежа „Екстранет“, която би могла да се доусъвършенства, да се разшири платформата, за да се качат тези база данни, но това е свързано с технически и финансови възможности. Водени са предварителни разговори с Г-жа Тачева-директор на НИП, които са в положителна насока, а засега актовете се събират, и при първа възможност, те ще бъдат качени на обща платформа.

Съдия Динев се включи, като посочи, че Мрежата би могла да използва опита на НСММСНД и би било добре, ако бъде направено едно предложение от националните лица за контакт, инициращите документи да бъдат разпределени съобразно тяхната специфика, като по този начин ще има възможност да се получи електронна справка. Той изрази становище, че ако за тези дела с международен елемент се дава по-висок коефициент на натовареност, това би могло да мотивира съдиите. Той добави, че националните лица за контакт е добре да преценят дали базата данни да бъде отделно или част от деловодната система. Той посочи, че е добре да има и допълнително взаимодействие с „Информационно обслужване“, които поддържат цялата база данни на съдилищата.

Съдия Балтова се включи и посочи, че проблемът е, че Мрежата не е достатъчно видима. Препоръча да се направи една кратка презентация/може би кратък видео клип/ за дейността на мрежата, като се отправи молба за препращане на този клип сред съдилищата в Република България. По отношение на базата данни, тя посочи, че Порталът за съдебно обучение към НИП е много добре разработен и позволява да се качат сканирани цели дела за ползване от младшите съдии, може би там също да се намери техническа възможност и за събраната база данни от НСМГТД досега и занапред.

Съдия Милен Славов – съдия в Апелативен съд Варна, заместник – председател на ГО, взе отношение и поздрави националните лица, както и всички членове на Мрежата за тяхната работа. Той сподели опита на Апелативен съд- Варна, където актовете се събират от съдебен помощник, който ги търси по ключова дума и след проверка се изпращат. По отношение на това дали тази дейност следва да се отразява на атестирането, той изрази становище, че това не би било справедливо спрямо съдии, които не разглеждат или не работят по такива дела. Трябва да се подхожда много внимателно в тази област.

Във връзка с актуализацията на българското право в Европейски портал за електронно правосъдие, той изказа виждането си, че в тази дейност следва да се включат и ВСС и ресорната комисия, която отговаря за дейността на Мрежата. Следва да се намери механизъм, по които лицата за контакт не само да бъдат освободени от редакторска работа, а и да бъдат облекчени, като само съгласуват верността на информацията. Други органи следва да поемат отговорността за представянето на България.

По отношение на сътрудничеството на Мрежата с Министерство на правосъдието (МП), Красимир Войнов - държавен експерт в дирекция Международно правно сътрудничество към МП посочи, че с Мрежата се работи много добре за

поддръжката на Европейския портал за електронно правосъдие и Европейския съдебен атлас. МП участва в поддръжката като предоставя информация в останалата част от портала – другата част се поддържа от Мрежата. МП поддържа активно участие и в работните формати на Съвета на ЕС във връзка със сътрудничеството по гражданско правни въпроси и наказателно правни въпроси.

Съдия Халъова отново отправи призив към колегите си от мрежата да бъдат по-активни, както и когато е необходимо да се предостави информация за приложението на европейски регламенти в българските съдилища. Като пример посочи искане през м. юни 2021 г. на информация от ВСС относно прилагането на Регламент (ЕС) № 606/2013 на Европейския парламент и на Съвета от 12 юни 2013 година относно взаимното признаване на мерки за осигуряване на защита по граждански дела при домашното насилие. Срока е бил доста кратък около 10 дни, но не са се отзовали всички съдии - членове отговорници на мрежата по апелативни райони и затова дадената справка не е пълна.

Във връзка с начините на популяризиране на дейността на Мрежата, съдия Бошнякова направи конкретно предложение след съдебната ваканция да се проведат видео срещи по апелативни райони, за да може да се обяснят функциите на Мрежата. Да се посочи, как съдиите биха могли да комуникират с членовете на Мрежата във връзка със събирането на приложимо право. За целта може да бъде потърсено съдействието на ВСС за предоставяне на виртуална стая в Zoom.

Във връзка с поставения проблем от съдия Халъова за липсата на активност при представяне на информация по изпратения въпросник за приложение Регламент (ЕС) № 606/13 г. относно мерките за домашното насилие, съдия Вълкова изказа мнение, че това е изключително трудно в рамките на кратките срокове, които се дават да се събере необходимата информация. Тя отправи апел към ВСС и МП да предоставят разумен срок при подобни случаи.

По този въпрос думата отново взе г-н Войнов. Той благодари за цялата предоставена информация от компетентност на членовете на Мрежата и каза, че България стои много добре в рамките на международното сътрудничество. Съдебните поръчки се изпълняват много точно. Напоследък се забелязва тенденция да не бъдат подготвяни съдебни поръчки, а да се уведомява МП само с писма на база на протоколи от съдебни заседания. Той призова да се спазват съответните изисквания, тъй като МП не следва да изисква информация от чуждите съдебни органи.

По въпроса с предоставянето на информация от български съдилища и сроковете, г-н Войнов отбеляза, че голяма част от сроковете се определят от ЕС или от органи на ЕС и се изискват в рамките на работните групи. Дават се доста кратки срокове. Практиката показва, че не винаги един или два дни са фатални. По-важното е да бъде предоставена информация, за да се осигури по-добро взаимодействие между правосъдните органи.

Г-жа Биляна Беякова допълни казаното от Красимир Войнов и каза, че ролята на ВСС е изключително ключова. Представители на ВСС участват и в съответните работни групи, включително и групата относно електронното правосъдие. ВСС е органът, който трябва да движи тази политика. Тя добави, че българската съдебна система в общ европейски план стои много добре, въпреки критиките, но те не са

толкова свързани с рутинната работа на съдиите. Накрая тя изрази надежда, че ВСС и съответните административни ръководители ще работят по-осъзнато за приложението на правото на ЕС и международното право.

Съдия Динев се включи отново като благодари и отново изказа мнението си относно ЕИСС и връзката с E-Codex.

В края на срещата националите лица за контакт изразиха желанието си да се срещат по-често в онлайн формат.

След изчерпване на дневния ред, срещата приключи.